فصلنامه علمی اقتصاد و بانکداری اسلامی، شماره چهل و ششم، بهار ۱۴۰۳- صفحات ۳۱۹-۳۰۱

تبیین الگوی بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی مبتنی بر اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی

نوع مقاله: پژوهشی

بهرام رمضانی[۱]
مجتبی ملکی چوبری[۲]
سینا خردیار[۳]

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۹/۱۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۰/۳۰

چکیده

اصلاحات رفتاری می‌تواند بهبود قابل توجهی درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی را به همراه داشته باشد، نظام مالیاتی باید عادلانه و شفاف باشد. این به معنای این است که مالیات‌ها باید به نسبت درآمد و ثروت افراد تعیین شود و همچنین اطلاعات درباره قوانین مالیاتی باید برای عموم قابل دسترس باشد. این اصلاحات رفتاری می‌توانند بهبود قابل توجهی در آگاهی عمومی درباره سیاست‌های مالیاتی و در نتیجه افزایش رعایت قوانین مالیاتی و کاهش فرار مالیاتی داشته باشند. هدف پژوهش تبیین الگوی بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی مبتنی بر اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی است. در روش تحقیق حاضر پس از واکاوی سوابق نظری و تجربی، از روش کیفی و مصاحبه عمیق بر روی ۱۰ نفر از مدیران مالی با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند و با نمونه گیری نظری ، که به اشباع نظری رسیده است، سپس اطلاعات به دست آمده با استفاده از روش تحلیل مضمون مورد تحلیل قرار گرفت و مدل پارادایمی ساخته شده است، یافته‌های پژوهش نشان داد که بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی مبتنی بر اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی(شامل مضامین شرایط علّی: اقتصادی، اجتماعی و سیاسی؛ شرایط محوری: ساختار مالیاتی، کاهش فساد مالیاتی، اصلاح سیستم نظارت و اجرا مالیاتی؛ شرایط راهبرد ها: ترویج فرهنگ مالیاتی، کاهش تبعیض

---

۱ دانشجوی دکتری گروه حسابداری، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران
b.ramazani67@gmail.com
۲ استادیار گروه حسابداری، واحدرشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران (نویسنده مسئول)
Mojtaba.Malekichoobari@iau.ac.ir
۳ دانشیار گروه حسابداری، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران. Kheradyar@iaurasht.ac.ir

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

مالیاتی و اصلاح سیستم مالیاتی؛ شرایط مداخله گر: اصلاحات قانونی و سیاست های مالیاتی؛ شرایط زمینه ای: سطح توسعه اقتصادی، سطح توانمندی مالیاتی و استقرار نظام مالیاتی عادلانه؛ شرایط پیامدها: افزایش تولید، افزایش قابلیت رقابتی اقتصادی و کاهش فساد مالیاتی) می تواند تاثیر داشته باشد.

کلمات کلیدی: بهبود درآمدهای مالیاتی، تولیدناخالص داخلی، اصلاحات رفتاری، نظام مالیاتی.
طبقه بندی JEL: H26, Q34, G4

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

مقدمه

نظام مالیاتی در هر کشور نقش بسیار مهمی در تامین منابع مالی دولت و تأمین هزینه‌های عمومی دارد. اما برخی از کشورها با چالش‌هایی مانند کاهش درآمدهای مالیاتی و کاهش تولید ناخالص داخلی مواجه هستند که برای حل این چالش‌ها و بهبود وضعیت مالی کشور، الگوی بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی می‌تواند مفید واقع شود.الگوی بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی مبتنی بر اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی به منظور ارتقای نظام مالیاتی کشور و افزایش درآمدهای مالیاتی و تولید ناخالص داخلی می باشد. این الگو بر اصلاح رفتار و روش‌های عملکرد نظام مالیاتی تمرکز دارد تا بهبود درآمدهای مالیاتی و تولید ناخالص داخلی حاصل شود.برای پیاده‌سازی این الگو، اصلاحات مالیاتی متناسب با وضعیت و نیازهای کشور باید انجام شود. این اصلاحات ممکن است شامل تغییرات در قوانین مالیاتی، کاهش نرخ مالیاتی، افزایش تسهیلات مالیاتی برای کسب و کارها و افراد، تشدید نظارت و اجرا درست قوانین مالیاتی و افزایش آگاهی عمومی درباره مهمیت پرداخت مالیات می باشدکه به طور همزمان با اصلاحات مالیاتی و رفتاری نیز باید متناسب با اهداف الگوی بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی انجام شود. این اصلاحات رفتاری می‌توانند شامل افزایش اعتماد عمومی به نظام مالیاتی، ترویج مفهوم مسئولیت مالیاتی، تشویق به پرداخت معافیت‌های مالیاتی درست، هدایت انگیزه‌های مالیاتی در جهت پرداخت مالیات و تنظیم سیاست‌های مالیاتی برای تشویق به افزایش تولید ناخالص داخلی و سرمایه‌گذاری است.بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی مبتنی بر اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی می‌تواند اثرات مثبتی بر اقتصاد کشور داشته باشد. افزایش درآمدهای مالیاتی به دولت کمک می‌کند تا بتواند بهترین خدمات عمومی را به شهروندان ارائه دهد و تولید ناخالص داخلی افزایش یابد که منجر به ایجاد اشتغال و رشد اقتصادی شود.

در سال های اخیر، سیرشتابان و مستمر رویدادهای، به طور تدریجی مرزها، ساختار و پویایی فضای کسب و کار را دگرگون ساخته و تمامی شرایط و تغییرات محیطی را با معاف از مالیات نماید(جهانگیروند و همکاران،۱۴۰۰).از آن جا که بسیاری از کشورها در حال توسعه در مقایسه با کشورهای توسعه یافته نیاز بیشتری به گسترش زیر ساخت ها، آموزش و بهداشت دارند، لذا دستیابی به سطوح بالاتری از در آمدهای مالیاتی برای آن ها ضرورت است(مهاجری و همکاران،۱۳۹۹) اصلاحات رفتارهای مالیاتی می تواند از فرار مالیاتی در کشور جلوگیری نماید،که در آمدهای آن می تواند از شفافیت مالیاتی را در پی داشته باشد(کریمی و همکاران،۱۴۰۱)امروزه شناسایی مشکلات سیستم های مالیاتی و رفع مشکلات،شاخص های سیاست ها در زمان بحران اقتصادی ناشی از شرایط کشور می باشد نظام مالیاتی به عنوان یکی از مهمترین بخش های تنظیم

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

فعالیت های اقتصادی و اجتماعی در کشور عمل می نماید، یک سیستم مالیاتی کلید توسعه اقتصادی باثبات دولت است که می تواند به نوبه خود تامین سیاست های مالی و برنامه های دولتی مدیریت اقتصادی و اجرای وظایف اصلی را منعکس نماید(ساویتکا و همکاران[۱]، ۲۰۲۲)،از مشکلات اجرایی سیستم مالیاتی پایین بودن سطح وصول مالیات می باشد که وقفه ها قانونی و غیرقانونی در جمع آوری مالیات ها بین زمانی که می بایست مالیات پرداخت شود تا زمانی که مالیات واقعا پرداخت شود فاصله ایجاد می نماید(نظری و فدایی، ۱۳۹۲)

مالیات همیشه یک موضوع اساسی در اقتصاد سیاسی بوده است زیرا یکی از عملیات های اصلی همه دولت ها پیش نیاز درآمدهای مالیاتی می باشد که می تواند زیرساخت های عمومی کشور را تحت تاثیر قرار دهد، هر مالیات یک منبع درآمدی است که نوسان های زیادی را در نظر می گیرد و مستلزم درجه سازمان یافته و پیشرفته حسابرسی مالیاتی است(میو و همکاران[۲]،۲۰۲۲). شاخص های ضعیفی در مورد اصلاحات گسترده نسبت های شاخص های نظام مالیاتی وجود دارد که این موارد ناشی از نابرابری در وضعیت موجود می باشد که می تواند مکانسیم هایی را براساس سود های مالیاتی به خود جلب نماید(سچیچیتل[۳]،۲۰۲۳)،توانایی پایین دولت ها برای ایجاد درآمدهای کافی برای تامین مالی مخارج یک مسئله مالی معمولی در اکثر کشورهای در حال توسعه است، در دهه گذشته کشورهای در حال توسعه به طور معمول مالیات هایی را جمع آوری کرده اند که تنها حدود ۱۳ درصد از تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص داده است(ورلدبانک[۴]،۲۰۲۱) ، جدای از عوامل اقتصادی ، عوامل نهادی مانند حکمرانی ضعیف سازمانی و سطوح بالای مشکلات اداری یا تصور از سیستم های مالیاتی ناعادلانه در این مشکل نقش اساسی را می توانند داشته باشند حاکمیت ضعیف سیستم های مالیاتی پیچیده و ناکارآمدی را ارائه می دهد که به نوبه خود فرار مالیاتی و هزینه اصلاح مالیات را افزایش داده است(ساپاتونو و ماهمیود[۵]،۲۰۲۲)،پیچیدگی های موجود در نسبت های نظام مالیاتی عامل فساد افسار گسیخته دراداره امور مالیاتی به ویژه در فرآیند وصول مالیات است، چنین شرایطی ساختار مالیاتی و ظرفیت جمع آوری درآمد یک کشور را تضعیف نموده و زیان قابل توجهی در دسترسی به بودجه برای ارائه خدمات عمومی ایجاد می نماید، در دراز مدت، فساد می تواند اخلاق مالیات دهندگان را از بین ببرد و اعتماد عمومی به

۱ Savitska et al.
۲ Mu et al.
۳ Schechtl.
۴ World Bank
۵ Saptono & Mahmud.,

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

نهادهای دولتی را کمرنگ نماید(ناواز[۱]،۲۰۱۰).افزایش فساد و محدودیت ها باعث تضعیف در درآمدها و تولید ناخالص داخلی درکشور شده است، که این موارد می تواند باعث کند شدن شاخص ها نسبت های مالیاتی وعدم رضایت در بخش مالیات گیرنده شود، محدودیت ها ایجاد شده فقط نسبت شاخص ها مالیاتی را در گیر نمی نماید بلکه کل عملکرد مالیاتی را دچار اختلال نموده است(میلسواجیسویسی و همکاران[۲]،۲۰۲۳).

تولید ناخالص داخلی مهمترین شاخص وضعیت کلی یک اقتصاد در کشور می باشد که باید مورد توجه قرار گیرد، این عامل یک معیار استاندارد در سراسر کشورهای می باشد که سیاست گذاران برای تعیین اینکه آیا برای کاهش تورم، ثبات یا رشد اقتصادی به اقدامی نیاز است یا خیر به آن اعتماد می کنند، تولید ناخالص داخلی باید یکی از مجموعه اقداماتی باشد که حساب ها و معیارهای تکمیلی حساب های تولید داخلی اصلی حس خوبی از آینده یک کشور بدهد تا حدی که انتخاب های پرمخاطره، مملو از فرضیات هنجاری یا حدس و گمان در مورد آنچه آینده ممکن است به همراه داشته باشد اجتناب نمایند(.(فاریومینی[۳]،۲۰۲۲). تولید ناخالص داخلی یک شاخص کلیدی در سلامت اقتصاد می باشد که به راحتی در بین کشورها قابل مقایسه می باشد اما محدودیت هایی نیز در آن وجود دارد، تولید ناخالص داخلی یک اندازه گیری خنثی و هیچ قضاوتی در مورد اینکه چه فعالیت اقتصادی خوب و یا بد است صورت نمی گیرد(فاتماویتی[۴]،۲۰۲۲)

وجود نسبت های مالیاتی بر اساس تغییرات سیاست های مالی ممکن است در زمینه یکپارچگی مالی مناسب نباشد، این سیاست ها اغلب از برنامه های چند ساله پیروی می کنند که در ساختار گسترده سازمانی نادیده گرفته شده و این می تواند نتایج مغرضانه ای را به همراه داشته باشد، این تغییرات در سیاست مالیاتی معمولا به صورت پیش بینی نشده در نظر گرفته می شود(هایو و میرزاوا[۵]،۲۰۲۲) نبود رشد اقتصادی صرفا به این معنا نیست که در یک بازه زمانی معین، مثلا یکسال، در تولید یا کل در آمد تغییراتی ایجاد شده است، زمانی یک کشور در حال رشد است که میزان دستمزدواقعی برای استفاده از عوامل تولیدی در یک سال معین بیشتر از سال های قبل باشد، موفقیت توسعه یک کشور یا منطقه براساس سطوح بالای و پایین رشد اقتصادی سنجیده می شودکه این عوامل در افزایش تولید ناخالص داخلی ملی و منطقه ای می تواند متفاوت

---

۱ Nawaz

۲ Milosavljević et al.

۳ Fraumeni

۴ Fatmawati

۵ Hayo& Mierzwa

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

باشد(فاتماویتی[۱]،۲۰۲۲).شرایط بهبود اقتصادی با توجه به وضعیت موجود کشور یک کار چالش برانگیز می باشد زیرا اصلاحات نسبت مالیاتی شامل ترکیبی از اقداماتی می باشد که باید در جهت حمایت و رشد اقتصادی و تغییرات برنامه ریزی شده براساس تفکر مالیاتی برخی مالیات ها کاهش دهنده رشد بوده و اصلاح این نظام مالیاتی باید به نحوی صورت گیرد که سطح بار مالیاتی تغییر ننماید(میورین و ماسیک[۲]،۲۰۲۱).سیاست های نسبت مالیاتی نقش مهمی در کسب درآمدهای بالاتر، ترویج نوآوری سرمایه گذاری و همسویی با مدل کسب و کار به ویژه در اقتصاد های نوظهور دارند، دولت ها برای بسیج منابع و تقویت ساختارها یک کشور به درآمدهای مالیاتی نیاز دارند، که بتوانند بهبودی را در رشد اقتصادی داشته باشد(بهالا و همکاران[۳]،۲۰۲۲).

فقدان نظام جامع اطلاعات مالیاتی ،تعدد نرخ های مالیاتی در بخش های مختلف اقتصادی از یک طرف و معافیت وسیع و متنوع مالیاتی از طرف دیگر،اعمال نظرات شخصی در فرآیند وصول مالیات ها، نادیده گرفتن بخش های از اقتصاد در فرآیند شمول مالیاتی ، ناکافی بودن نظارت های فنی برفرآیندهای تشخیص و وصول مالیات و در پی آن گسترش فساد در برخی حوزه های مالیاتی از جمله مهمترین آسیب ها و کاستی های نظام مالیاتی ایران محسوب می شود (ضیایی و همکاران،۱۳۹۵)اتکا به درآمدهای نفتی در ایران با توجه به ماهیت نوسانی و برون زا بودن بخش قابل توجهی از آن، اثرات نامطلوب و زیان باری را برای اقتصادتحمیل کرده است،اقتصاد تک محصول،تورم پایدار، کاهش ارزش پول ملی گسترش ناکارآمدی بخش عمومی و تضعیف بخش های خصوصی نمونه ای از این آثار زیان بار در ایران می باشند، با توجه به این موارد به دنبال جایگزین کردن درآمدهایی به جای درآمدهای نفتی است که یکی از این درآمدها درآمدها مالیاتی می باشد(گرایی نژاد و چیردار،۱۳۹۱)،شاخص نسب مالیاتی به تولید ناخالص داخلی در کشور ما در طی سالیان گذشته همواره کمتر از ۱۰درصد بوده است به گونه ای که هدف گذاری برنامه پنجم توسعه رسیدن به ۱۰ درصد عنوان شده بود که محقق نشد، در برنامه ششم توسعه نیز برای سال های ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹ به ترتیب برابر با ۷/۴ ، ۸/۷ و ۹/۴ و برای سال ۱۴۰۰ به میزان ۱۰ درصد در نظر گرفته شده است،مقایسه این نسبت در ایران با دیگر کشورهای پیشرفته و نیز کشورهای با ساختار مشابه اقتصادی به خوبی وضعیت نامطلوب نظام مالیاتی کشور را نشان می دهد، شاخص نسبت مالیات هابه تولید ناخالص داخلی یا تلاش مالیاتی در ایران نسبت به سایر کشورها به طور معناداری پایین تر است(مکیان و همکاران،۱۳۹۸)

---

۱ Fatmawati

۲ Murín & Macek

۳ Bhalla et al

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

زیربنای اقتصادهر سازمانی را مسائل مالی آن سازمان تشکیل می دهد، استقرار نظام اقتصادی شکوفا با زیربنای مالی مستحکم در کشور، به افزایش درآمد و تقویت سلامت مالی بودجه از طریق برقراری ارتباط بهینه ومناسب بین منابع محدود و نیازهای نامحدود انسان کمک می کند، بی شک منابع انسانی یکی از مهمترین ارکان سازمان هاست و تک تک کارکنان در روند توسعه و پیشرفت سازمان ها دخیل هستند،بنابراین یکی از دلایل زمینه سازی موفقیت سازمان ها داشتن مودیان مالیاتی است که فراتر از وظایف خود تلاش نمایند، برآیندناکارآمدی نظام مالیاتی منجر به بروز چالش هایی شده که تداوم آنها در سالیان متمادی منجر به بروز مشکلاتی گردیده است،نسبت پایین مالیات به تولید ناخالص داخلی در دهه ها اخیر باعث گردیده که مالیات های علیرغم تمام اقدامات و تلاش های صورت گرفته نقش اندکی را در اقتصاد کشور داشته باشند، طی بررسی های صورت گرفته نشان داده شده که سهم اندک مالیات از تولید ناخالص داخلی در ایران می بایست توجه نمود که به دلیل وجود معافیت های گسترده عمدتا از هدفمندی و کارایی لازم برخوردار نیستند، و میزان قابل توجهی از ارزش افزوده اقتصاد کشور مشمول مالیات نمی باشد، این امر باعث می شود که پایه مالیاتی کشور برحسب تولید ناخالص داخلی کاهش یابد، از سوی دیگر مالیات وصولی از بخش های مشمول مالیات نیز متناسب با میزان ارزش افزوده این بخش ها نمی باشد، تردید نیست که هر چه نسبت فرار مالیاتی به تولید ناخالص داخلی(GDP) بالا باشد، نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی تحت تاثیر قرار خواهد گرفت، عدم تقارن موجود در اطلاعات بین دولت (سازمان مالیات) و مودی(اشخاص حقیقی و حقوقی) فرار مالیاتی را کاهش و نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی را افزایش می دهد، اطلاعات نامتقارن و پیامدهای آن پیرامون بازار های بیمه، سرمایه ، نیروی کار، و کالا تمرکز یافته که این بازارها بیشتر منعکس کننده تعاملات کسب و کارهایی می باشند که شاخص های نسبت مالیاتی به تولید ناخالص در آنها به درستی اعمال نشده است، این عدم اعمال وضعیت های مالیاتی، به تقارن اطلاعات به تعامل دولت و مودیان مالیاتی تعمیم داشته می شود که بنگاه ها اقتصادی اطلاعات بیشتری را از راندمان و کارایی تولید، تقاضای بازار و ظرفیت پرداخت مالیات از خود داشته باشند در حالی که دولت می خواهد مالیات ها براساس تولید ناخالص داخلی به حق وصول نماید که در این عوامل با مشکل اطلاعات ناکافی و نقص مواجه است.

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

پیشینه تحقیق

میلسواجیسیوی و همکاران[۱](۲۰۲۳)پژوهشی را با عنوان چه چیزی باعث عملکرد ادارات مالیاتی در کشورها منتخب اروپایی می شود انجام داده اند، یک اداره مالیاتی موثر، کارآمد، منصفانه و قابل اعتماد برای هر کشوری در جهان اولویت اصلی است، با این حال اداره مالیات با مسائل زیادی مانند، فساد، اجتناب از پرداخت مالیات، یا عدم انعطاف پذیری مواجه هستند، برخی از کشورها در این فرآیندعملکرد بهتری را دارند، هدف این مقاله شناسایی عوامل اصلی عملکرد اداره مالیات می باشد، ما ۳۵ اداره مالیاتی در اروپا با ۱۲ بعد از عملکرد در ۲ سال متوالی (۲۰۱۸-۲۰۱۹) تجزیه و تحلیل کردیم، و یک شاخص سنجش عملکرد جامع با استفاده از رویکرد جمع آوری خنثی برداده ایجاد کردیم، یافته ها نشان می دهد که دیجیتالی شدن ادارات مالیاتی تاثیر گذارترین محرک عملکرد کلی اداره مالیات است، کشورهای شمال اروپا و سوئیس می توانند به عنوان الگو برای عملکرد اداره مالیات عمل کنند، نتایج در سطح کشور می تواند به عنوان نماینده ای برای درجه اقتصاد سایه عمل می کند، این یافته های سیاست گذاران اروپایی را در مورد اقدامات سیاستی مناسب مورد نیاز برای بهبود عملکرد اداره مالیات راهنمایی می نماید.

ساویتکس و همکاران[۲](۲۰۲۲)پژوهشی را با عنوان وضعیت فعلی و چشم انداز سیستم های مالیاتی اوکراین و کشورهای اتحادیه اروپا در طول همه گیر کووید ۱۹ انجام داده اند، در آغاز سال ۲۰۲۰ جهان با چالش های بزرگی به دلیل همه گیری کووید۱۹ مواجه شدند،پاسخ ها به این چالش هاتوسط دولت تقریبا همه کشورهای جهان به طور فعال در اقدامات مالیاتی با هدف حمایت از شهروندان و مشاغل تجلی یافته است،وضعیت مالیاتی در برخی از کشورهای اتحادیه بحران به عنوان یک بحران تبدیل شده است، این روش یک تحلیل مقایسه ای می باشد که سطوح نرخ های مالیات را در اوکراین و برخی از کشورهای اتحادیه اروپا مقایسه می کند، سطح بهینه درآمدهای مالیاتی به بودجه دولت تعیین شده است، سطح درآمدهای مالیاتی به بودجه تلفیقی اوکراین تجزیه و تحلیل شده و جهت های اصلی برای بهبود سیستم مالیاتی اوکراین شناسایی شده است، ضرورت تمرکز بر ترجیح کشورهای بسیار توسعه یافته اتحادیه اروپا در زمینه مالیات با در نظر گرفتن اجباری ویژگی های ملی ثابت می شود.

ساپتونو و محمود[۳](۲۰۲۲)پژوهشی را با عنوان محیط سازمانی و عملکرد مالیاتی در اقتصادهای در حال توسعه انجام داده اند، برخلاف مطالعات قبلی ، این مقاله اثرات همزمان و تاخیری

---

۱ Milosavljević et al.

۲ Savitska et al.

۳ Saptono & Mahmud

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

متغیرهای نهادی برعملکردی مالیاتی را با استفاده از داده ها در ۷۹ کشور در حال توسعه برای دوره های سال ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۹ بررسی می کنند، متغیر ابزاری و مدل های تخمین روش تعمیم یافته هایی می باشد که برای پرداختن به تعصبات درون زایی بالقوه و مشخصات در مدل تخمین استفاده شده است، به طور کلی این مطالعه نشان داد که کشورهایی با سطوح پایین فساد و کیفیت حکمرانی خوب می توانند درآمدهای مالیاتی بیشتری تولید کنند، علاوه بر این تاثیر تاخیر متغیرهای نهادی ، که بسیار اساسی تر از تاثیرات امروزی آنهاهستند، بینش معناداری را ارائه می دهند، تلاش برای مبارزه با فساد و بهبود کیفیت حکمرانی باید هر چه زودتر انجام شود تا درآمدهای مالیاتی بهینه در آینده به دست آید این تلاش را می توان با ساده سازی اداره مالیات انجام داد تا فرصت های رشوه و فساد و کاهش یابد.

هایو و میرزیوا[۱](۲۰۲۲)پژوهشی را با عنوان اعلامیه های مالیاتی قانونی و تولید ناخالص داخلی که در ایالات متحده، آلمان و بریتانیا انجام داده اند،تاثیر اعلام تغییرات مالیاتی قانونی بر تولید ناخالص داخلی در ایالات متحده ، آلمان و بریتانیا مورد مطالعه قرار گرفته است، با استفاده ازاطلاعات مورد بررسی تغییرات مالیاتی آتی در سه ماهه به بدنه اصلی سیاست های سازمانی معرفی می شوند، فعالیت های اقتصادی در ایالات متحده نسبت به بریتانیا کاهش می آید و نسبت به آلمان افزایش یافته است، وقتی به سیستم این اجازه داده می شود که در چرخه تجاری متفاوت باشد نشان از شواهدی است که می تواند تولید ناخالص داخلی ایالات متحده بدون توجه به چرخه تجاری کاهش یابد، در حالی که تولید ناخالص داخلی بریتانیا در زمان های غیر رکود افزایش می یابد، ما اثرات قابل توجهی را برای تولید ناخالص داخلی در آلمان نیز می توانیم پیدا کنیم، که در زمان رکود افزایش می یابد، به طور کلی مصرف سرمایه گذاری و اشتغال در مسیرتولید ناخالص داخلی قرار می گیرند.

فاتماواتی[۲](۲۰۲۲) پژوهشی را با عنوان فعالیت های تامین مالی و سرمایه گذاری هزینه های دولتی در محصول ناخالص داخلی انجام داده اند، رشد یک اقتصاد تحت تاثیر عوامل بسیاری اعم از خردو کلان می باشد که ابزارهای قتصادی مالی به صورت مستقیم با پویایی تولید ناخالص داخلی رابطه نزدیکی داشته بنابراین توجه ویژه ای به آن ها شده است، رشد اقتصادی تحت تاثیر فعالیت های سرمایه گذاری، تامین مالی و مخارج دولتی می باشد که می تواند با توجه به بررسی پدیده های کمی با تکنیک تحلیل مدل می شود، در این تحلیل سعی بر این است که ببینیم کدام مدل با داده های واقع بینانه در تاثیرگذاری بر رشد اقتصادی بهتر است، نتایج تحقیق نشان می دهد که در

۱ Hayo & Mierzwa

۲ Fatmawati

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

مدل های برآورد کلی این احتمال وجود دارد که رشد اقتصادی تحت تاثیر مخارج دولتی ، فعالیت های سرمایه گذاری و تامین مالی بانکی می باشد، اما در آزمون مدل بلندمدت عامل مخارج دولتی تنها متغیری است که در این تحقیق روند مثبتی را به سمت رشد اقتصادی دارد زیرا فرصت بیشتری در حرکت بخش اقتصادی دارد.

نتایج حاصل از تحقیقات نشان داده که نرخ مالیات، ساختار مالیاتی و الزامات مالیاتی تأثیر قابل توجهی بر رشد اقتصادی و تولید ناخالص داخلی دارند. افزایش نرخ مالیات می‌تواند منجر به کاهش تولید و سرمایه‌گذاری شود، در حالی که رفتار ساختار مالیاتی با تمرکز بر مالیات بر درآمد و سرمایه‌گذاری می‌تواند به رشد اقتصادی تشویق کننده باشد. همچنین، الزامات مالیاتی برای ایجاد اشتغال، تحقق اهداف محیط زیستی و توسعه صنایع نوآورانه نیز می‌توانند به رشد اقتصادی کمک نمایند.برای ایجاد تعادل مناسب بین جذب درآمد مالیاتی و تشویق سرمایه‌گذاری، باید ساختار مالیاتی به گونه‌ای طراحی شود که از یک سو سبب افزایش درآمد مالیاتی و ایجاد عدالت در تقسیم بار مالیاتی و از سوی دیگر سرمایه‌گذاری را تشویق نموده و انگیزه افراد برای تولید و کسب درآمد را حفظ کند. با توجه به اهمیت رفتار نظام مالیاتی در توسعه اقتصادی، بهبود آن باید در دستور کار سیاست‌گذاران قرار گیرد. این بهبود می‌تواند به وسیله کاهش نرخ مالیات، ساده‌سازی ساختار مالیاتی، حذف تکالیف مالیاتی غیرضروری و اصلاح الزامات مالیاتی انجام شود. همچنین، نیاز به هماهنگی بین نظام مالیاتی و سایر سیاست‌ها نیز به‌خصوص در زمینه‌های اشتغال، محیط زیست و نوآوری، بسیار ضروری است.همچنین با توجه به اینکه نظام مالیاتی در هر کشور متفاوت است و وابسته به شرایط اقتصادی و اجتماعی آن کشور است، هر گونه اصلاحات در نظام مالیاتی باید با توجه به شرایط و نیازهای خاص هر کشور انجام شود. همچنین، تحقیقات بیشتر در این حوزه نیز مورد نیاز است تا تأثیر اصلاحات مالیاتی بر تولید ناخالص داخلی و رشد اقتصادی به شکل دقیق‌تری بررسی شود.به طور کلی، اصلاح نظام مالیاتی و بهبود درآمد مالیاتی می‌تواند به رشد اقتصادی کمک و اشتغالزایی را تسهیل نماید؛ توازن در تقسیم بار مالیاتی را فراهم کرده و تحقق اهداف اقتصادی و اجتماعی را تسریع نماید.

سوالات پژوهش

شرایط علی الگوی بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی مبتنی بر اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی کدامند؟

شرایط زمینه ای الگوی بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی مبتنی بر اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی کدامند؟

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

شرایط پدیده اصلی الگوی بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی مبتنی بر اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی کدامند؟

شرایط مداخله گر الگوی بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی مبتنی بر اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی کدامند؟

ابزار و روش ها

برای پاسخ به سؤال تحقیق از روش‌شناسی کیفی استفاده شده و از حیث فلسفه پژوهش در زمره پارادایم اثبات‌گرایی از نوع کاربردی و از حیث سبقه پژوهش کیفی و کمی، دارای رویکرد استقرائی و قیاسی و راهبرد پیمایشی است. این پژوهش از حیث هدف اکتشافی است و به اکتشاف متغیرها و ارتباط علی آن‌ها می‌پردازد.اطلاعات موردنیاز با استفاده از مصاحبه از خبرگان جمع‌آوری و به‌صورت کیفی از نرم‌افزار Maxqda2020 استفاده شده است. جامعه پژوهش تحقیق حاضر شامل مدیران مالی در نظام مالیاتی کشور بوده‌اند .با استفاده از روش غیراحتمالی قضاوتی (هدفمند) نمونه گری انجام شده است. مصاحبه با نمونه‌های پژوهش انجام شد. ویژگی‌های خبرگان صاحب‌نظران حوزه مالی؛ مدیران و کارشناسانی در نظر گرفته شده است. برای شناسایی الگوی بهبود درآمد مالیاتی و اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی با ۸ نفر از مدیران نظام مالیاتی و ۱۲ از نمایندگان کارشناسان مصاحبه شد. به‌منظور نمونه‌گیری از روش گلوله برفی استفاده شده و مصاحبه به‌صورت نیم ساختاریافته با سؤالات باز و کلی تا ۱۰ نفر انجام شد تا به اشباع داده‌ها رسیدیم ولی جهت اطمینان بیشتر تا ۲۰ نفر مصاحبه انجام شد. همچنین براساس تحقیات کلارک (۲۰۰۵)، در ارائه مدل هایی که شرایط کنونی تأثیر زیادی در تغییرات ارکان اصلی مدل دارد، تحلیل داده بنیاد مفید است.درنهایت با استفاده از تکنیک داده بنیاد با استفاده از نرم‌افزار Maxqda2020 عوامل شناسایی گردید.

یافته‌های پژوهش

در مرحله نخست به گردآوری داده‌های کیفی از خلال مصاحبه‌های عمیق با گروه خبرگان انجام شد. در فرآیند کدگذاری باز، مضمون‌های بسیاری حاصل شد که طی فرآیند رفت و برگشتی تحلیل داده‌ها، مجموعه این داده‌های کیفی اولیه به مقوله‌های کمتری تقلیل یافت. سپس به بررسی هر یک از این مقوله‌های به‌دست‌آمده در مرحله کیفی پرداخته شد. در ادامه به بررسی مصاحبه‌ها و سپس شاخص‌های استخراجی از متون و مصاحبه‌ها اشاره شده است.این مرحله به‌منظور مقایسه و تمایز کدها و مفاهیم، موارد پیچیده‌تر و جامع‌تری را ارائه می‌دهد. در این مرحله با شناسایی

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

الگوهایی در درون یافته‌ها، دسته‌های اولیه شکل می‌گرفتند. همچنین در این مرحله از تحلیل داده‌ها، همزمان با جمع آوری داده‌های جدید، محققان با درگیر بودن در فرآیند همسنجی پیوسته، به میزان دریافت اطلاعات جدید در دسته‌ها و بنابراین به اشباع رسیدن آن‌ها توجه داشتند. یک دسته، نشانگری از واحدهای اطلاعات درباره حوادث، پیشامدها و مصداقها است،به‌طور معمول پدیده محوری، دسته‌ای در میان داده‌های جمع‌آوری شده است که به صورت وسیعی در خلال مصاحبه‌ها از آن نام برده شده یا از جنبه نظری، در شکل مفهومی مرکزی و بنیادی پدیدار می‌شود کرسول و جان دبیلو،۱۳۹۸). اشتراوس و کوربین (۱۹۹۸)، انواع دسته‌هایی که پیرامون پدیده محوری می‌توانند جای بگیرند را شامل: شرایط علی (عواملی که سبب پدیدار شدن مقوله محوری می‌شوند)، شرایط زمینه‌ای و مداخله گر (عوامل داخلی و خارجی مؤثر بر اجرای راهبردهای مدل)، راهبردها (استراتژی‌های پیشنهادی در واکنش به پدیده محوری) و درنهایت پیامدها (نتایج به کارگیری راهبردها) برشمردند.

به منظور تحلیل داده‌ها وبرساخت طراحی تبیین الگوی بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی مبتنی بر اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی از تحلیل مضمون و شبکه مضامین استفاده شده است.

جدول ۱- فرایند کدگذاری نظری به منظورکشف مضامین پایه، سازمان‌یافته بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی مبتنی بر اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی

مفاهیم	مقوله ها	مقوله های عمده	نوع مقوله
درآمد شخص، پرداخت مالیات، مالیات درآمد، مالیات بر ارزش افزوده، مالیات بر املاک و مستغلات	نرخ مالیاتی، نوع مالیات، سیستم پرداخت مالیات	ساختارمالیاتی کاهش فسادمالیاتی اصلاح سیستم نظارت و اجرای مالیاتی	(محوری)
قوانین و مقررات مالیاتی، انتشار اطلاعات، تقویت نظارت و بازرسی، آموزش و آگاهی‌بخشی، اهمیت پرداخت مالیات، عواقب تخلفات مالیاتی	تشدید قوانین مالیاتی، افزایش شفافیت، تقویت نظارت و بازرسی		
صحت اظهارنامه‌های مالیاتی، افزایش همکاری و هماهنگی بین نهادهای مالیاتی، پیگیری تخلفات مالیاتی	تقویت نظام نظارتی، افزایش همکاری بین نهادها، استفاده از فناوری		
ساختار صنعتی، نوع اقتصاد	ساختار اقتصادی،	اقتصادی	(علی)

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

مفاهیم	مقوله ها	مقوله های عمده	نوع مقوله
	سطح توسعه اقتصادی	اجتماعی سیاسی	
جامعه و نگرش افراد، رفتار مالیاتی، توزیع عادلانه درآمد و پرداخت مالیات، عدالت مالیاتی	فرهنگ مالیاتی، توزیع درآمد و عدالت مالیاتی		
سیاست‌ها و برنامه‌های دولت، قانونگذاری، توانایی تغییرات سیاسی و قانونی	سیاست‌ها و برنامه‌های دولت، قدرت و تأثیر نهادهای سیاسی		
آموزش و اطلاع‌رسانی مناسب، اثرات مثبت آن بر جامعه و اقتصاد، ترویج ارزش‌ها و اخلاقیات، همکاری بین افراد و دولت	آموزش و اطلاع‌رسانی، ترویج اخلاق مالیاتی	ترویج فرهنگ مالیاتی کاهش تبعیض مالیاتی اصلاح سیستم مالیاتی	راهبردها
توزیع بار مالیاتی، کاهش تبعیض در برابر مالیات، استثنائات مالیاتی،	تعادل در بار مالیاتی، کاهش معافیت‌ها و استثنائات		
ساده‌سازی و واضح‌سازی قوانین مالیاتی، اصلاح ساختار مالیاتی، تعادل بین مالیات درآمدی	ساده‌سازی قوانین مالیاتی، تعادل در ساختار مالیاتی		
افزایش درآمد ملی، توسعه اقتصادی، تنوع بخش‌های اقتصادی،	رشد اقتصادی، تنوع اقتصادی	سطح توسعه اقتصادی سطح توانمندی مالیاتی استقرارنظام مالیاتی عادلانه	(زمینه ای)
سطح آگاهی و آموزش مردم و کارکنان مالیاتی، برنامه‌ها و قوانین مالیاتی، توانایی نهادهای مالیاتی، ثبت و گزارش درآمدها و هزینه‌ها	آگاهی و آموزش، توانایی اجرایی، نظام ثبت و گزارشگری		
توزیع منصفانه بار مالیاتی، کاهش نابرابری اقتصادی و اجتماعی، اصلاح قوانین و مقررات مالیاتی، ایجاد عدالت مالیاتی.	توزیع عادلانه بار مالیاتی، کاهش نابرابری، اصلاح نظام مالیاتی		
تغییر در قوانین و مقررات مالیاتی، بهبود و اصلاح نظام مالیاتی، عدالت مالیاتی معافیت‌ها، مبانی درآمدی	تغییر در قوانین مالیاتی، اصلاحات ساختاری	اصلاحات قانونی سیاست های مالیاتی	(مداخله گر)

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

مفاهیم	مقوله ها	مقوله های عمده	نوع مقوله
نرخ مالیاتی، معافیت‌ها، مبانی درآمدی،اتخاذ سیاست‌های مالیاتی،جذب سرمایه خارجی	تغییر در نرخ مالیاتی، معافیت‌ها و تسهیلات مالیاتی، سیاست‌های تشویقی و جذب سرمایه		
بهبود زیرساخت‌های اقتصادی، شرایط مناسب برای افزایش تولید، توسعه فناوری‌های نوین،بهبود کارایی و افزایش تولید. توسعه بازارهای خارجی، ترویج صادرات.	توسعه زیرساخت‌ها، توسعه فناوری، توسعه بازارهای صادراتی	افزایش تولید افزایش قابلیت رقابتی اقتصاد کاهش فساد مالیاتی	(پیامد)
اصلاح ساختارهای سیاسی و اقتصادی، توسعه اقتصادی و افزایش قابلیت رقابتی. توسعه و ارتقاء سطح آموزش و مهارت‌ها، ترویج نوآوری و کارآفرینی، اصلاح ساختارهای اقتصادی و اصلاحات در نظام مالی	اصلاحات سیاسی و اقتصادی، توسعه منابع انسانی، اصلاحات ساختاری		
افزایش شفافیت، اصلاح قوانین و مقررات مالیاتی، عدالت مالیاتی، اجرای سریع و موثر قوانین مالیاتی.	تقویت نظام حاکمیت، اصلاح قوانین مالیاتی، تقویت نظارت و اجرا		

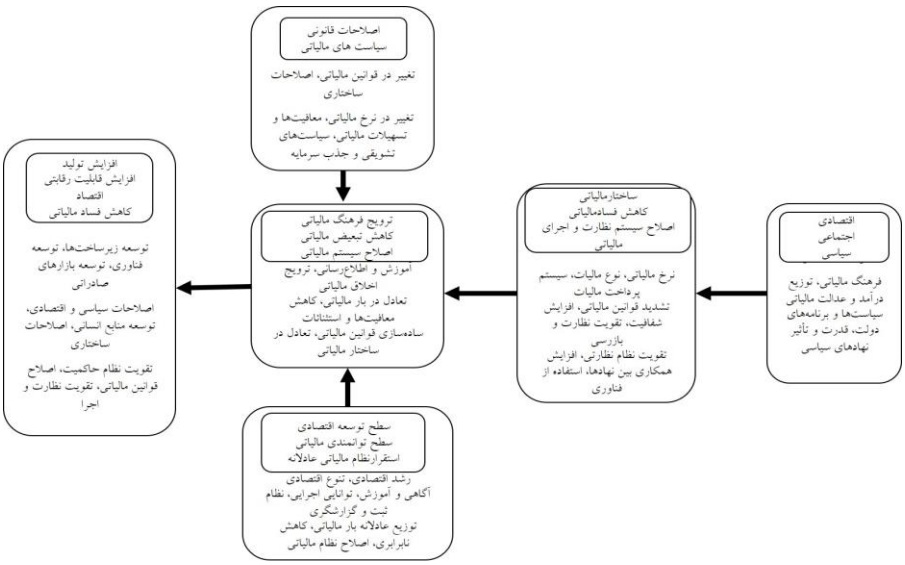
منابع: یافته‌های پژوهش

براساس نتایج کدگذاری مراحل مقدماتی زمینه ساز برای تئوری‌پردازی، مقوله‌ها به عنوان سازه‌ها و اصول اصلی تئوری می‌باشد، که مقوله‌ها به شکلی‌نظامند به دیگر مقوله‌ها ربط داده و آن روابط را در چارچوب یک روایت روشن شده است، که با کنار هم نهادن مقوله‌ها حول مقوله محوری، به عنوان مضمون اصلی یک روایت تئوریک برای پدیده ارائه شده که بین مفاهیم و مقوله-ها، ارتباطی نظامند ایجاد شده است.

با تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده در پژوهش، در مرحله ابتدایی (کدگذاری باز) تعداد ۶۹ مفهوم در قالب ۴۳ مقوله و ۱۷ مقوله عمده از محتوای رونویسی شده مصاحبه‌ها استخراج گردید. همچنین کدگذاری انتخابی و کدگذاری محوری نیز انجام شد. از میان عوامل شناسایی شده،

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

پارادایم کدگذاری محوری انجام شد و بر اساس آن ارتباط خطی میان مقوله‌های پژوهش شامل شرایط علی، مقوله‌های محوری، شرایط زمینه‌ای، مداخله گر و پیامدها مشخص شد. شکل ۱، پارادیم کدگذاری محوی و به عبارت دیگر مدل فرآیند کیفی پژوهش را نشان می‌دهد.

شکل۱- مدلسازی تبیین الگوی بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی مبتنی بر اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی

منابع: یافته‌های پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج بدست آمده از تبیین الگوی بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی مبتنی بر اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی، می توان نتیجه گیری کرد که اجرای اصلاحات ساختارمالیاتی، کاهش فساد مالیاتی، اصلاح سیستم نظارت و اجرای مالیاتی، ترویج فرهنگ مالیاتی، کاهش تبعیض مالیاتی، اصلاح سیستم مالیاتی، استقرار نظام مالیاتی عادلانه، اصلاحات قانونی و سیاست های مالیاتی منجر به بهبود قابل توجهی در درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی می شوند. این تغییرات همچنین می توانند توسعه اقتصادی و افزایش توانمندی مالیاتی را تحقق دهند، فساد مالیاتی را کاهش دهند و قابلیت رقابتی اقتصاد را افزایش دهند. بنابراین، اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی و تدابیر مرتبط با آنها برای بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی بسیار حائز اهمیت

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

هستند.الگوی بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی مبتنی بر اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی، به‌عنوان یک رویکرد نوین در مدیریت مالیاتی، به منظور افزایش درآمد مالیاتی و بهبود عملکرد اقتصادی و اجتماعی کشور مورد استفاده قرار می‌گیرد. این رویکرد بر اساس تحلیل رفتاری افراد و شرکت‌ها در قبال پرداخت مالیات، تغییر رفتار آن‌ها را هدف قرار می‌دهد تا عملکرد مالیاتی بهبود یابد.اصلاحات رفتاری نظام مالیاتی شامل تغییر ساختار و قوانین مالیاتی، تشدید نظارت و اجرای مالیاتی، ترویج فرهنگ مالیاتی و ساده‌سازی سیستم مالیاتی است. این اصلاحات باعث افزایش انگیزه مردم و شرکت‌ها برای پرداخت مالیات می‌شود و فرهنگی سازمانی را برای رعایت قوانین مالیاتی ایجاد می‌کند. از طرفی، تشدید نظارت و اجرای مالیاتی، فرصت‌های فساد مالیاتی را کاهش می‌دهد و بهبود درآمد مالیاتی را به همراه دارد.ترویج فرهنگ مالیاتی نیز با افزایش آگاهی مردم درباره اهمیت پرداخت مالیات و همکاری با نظام مالیاتی، انگیزه‌های اقتصادی و اخلاقی مرتبط با پرداخت مالیات را تقویت می‌کند. این ترویج می‌تواند بهبود قابل توجهی درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی را به همراه داشته باشد.ساده‌سازی سیستم مالیاتی و کاهش معافیت‌ها و استثنائات نیز می‌تواند به افزایش درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی کمک کند. ساختار مالیاتی بهینه و عادلانه، انگیزه‌های اقتصادی و تولیدی را تقویت می‌کند و به افراد و شرکت‌ها انگیزه می‌دهد تا به طور مسئولانه در قبال پرداخت مالیات عمل کنند. با اصلاح ساختار مالیاتی و تعادل در بار مالیاتی، امکان افزایش درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی وجود دارد. توزیع منصفانه بار مالیاتی، بهبود انصاف مالیاتی را به همراه دارد و به افراد و شرکت‌ها انگیزه می‌دهد تا به طور مسئولانه پرداخت مالیات نمایند.سیستم نظارت و اجرای مالیاتی، امکان کاهش فساد مالیاتی و افزایش درآمد مالیاتی وجود دارد. تشدید نظارت و تنظیم مکانیزم‌های پیشگیری و تشخیص فساد، بهبود قابل توجهی در محدود کردن فساد مالیاتی می باشد که با ترویج فرهنگ مالیاتی، امکان افزایش آگاهی افراد و شرکت‌ها درباره اهمیت پرداخت مالیات و همکاری با نظام مالیاتی و ترویج ارزش‌ها و اخلاقیات مرتبط با پرداخت مالیات، بهبود درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی را به همراه دارد.با ساده‌سازی قوانین مالیاتی و کاهش معافیت‌ها و استثنائات، امکان افزایش درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی وجود دارد. ساختار مالیاتی بهینه و عادلانه، انگیزه‌های اقتصادی و تولیدی را تقویت می‌کند و به افراد و شرکت‌ها انگیزه می‌دهد تا به طور مسئولانه در قبال پرداخت مالیات عمل نمودبنابراین، با توجه به این نتایج، اجرای اصلاحات رفتاری در نظام مالیاتی می‌تواند بهبود قابل توجهی درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی را به همراه داشته باشد و این بهبودها از لحاظ اقتصادی، اجتماعی و سیاسی قابل توجیه است. به طور کلی، اصلاحات رفتاری در نظام مالیاتی می‌تواند منجر به بهبود قابل توجهی درآمد مالیاتی و تولید ناخالص داخلی شود. این بهبودها از

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

لحاظ اقتصادی، اجتماعی و سیاسی قابل توجیه است و به تحقق توسعه پایدار و توازن اقتصادی می‌تواند کمک نماید.

پیشنهادات

برنامه‌های آموزشی و ترویجی را برای افزایش آگاهی عمومی درباره اهمیت پرداخت مالیات و تاثیر آن در توسعه اقتصادی و اجتماعی برنامه‌ریزی کنید. این برنامه‌ها می‌توانند شامل کمپین‌های تبلیغاتی در رسانه‌ها، برگزاری کنفرانس‌ها و سخنرانی‌ها، توزیع مواد آموزشی و ایجاد وبسایت‌ها و اپلیکیشن‌های اطلاع‌رسانی باشد.

اقدامات قانونی و سیاسی را برای تشدید نظارت و اجرای مالیاتی در نظام قضایی و نظام مالیاتی بگیرید. این شامل تقویت تیم‌های بازرسی مالیاتی، تشدید پیگیری و تحقیق در مورد تخلفات مالیاتی، تشدید مکانیزم‌های پیشگیری و تشخیص فساد و افزایش همکاری با سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی است.

ساختار مالیاتی را ساده‌تر و عادلانه‌تر کنید. با بررسی و اصلاح قوانین مالیاتی، معافیت‌ها و استثنائات غیرضروری را کاهش دهید و بر روی عدالت و تعادل در بار مالیاتی تاکید کنید. این اقدامات می‌توانند انگیزه مردم و شرکت‌ها برای پرداخت مالیات را افزایش داده و درآمد مالیاتی را بهبود بخشند.

استفاده از فناوری‌های نوین در سیستم مالیاتی، نظارت و اجرا را بهبود می‌بخشد. ایجاد سیستم‌های الکترونیکی برای ارسال و پرداخت مالیات، استفاده از هوش مصنوعی و تحلیل داده‌ها در تشخیص فساد و بهبود نظارت را تسهیل می‌کند.

همکاری با سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی مالیاتی می‌تواند در تطبیق با استانداردهای بین‌المللی، تشدید نظارت بر تراکنش‌های بین‌المللی و مبارزه با انتقال سودهای غیرقانونی کمک کند. این همکاری می‌تواند بهبود درآمد مالیاتی را به همراه داشته باشد.

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

منابع

۱. جهانگیروند،عبدالحمید، شورورزی، محمدرضا، نوری توپکانلو،زهرا (۱۴۰۰). ارائه الگویی جهت تبیین نقش معافیت مالیاتی و تصمیمات تامین مالی و سرمایه گذاری بر عملکرد شرکت های سرمایه گذار در منطقه ویژه اقتصادی امیر آباد، فصلنامه علمی اقتصاد و بانکداری اسلامی،(۳۶)،۳۵۳-۳۸۱.

۲. ضیایی، زهرا، مهاجری، پریسا، نصیری اقدم، علی(۱۳۹۵). اثر تشریک اطلاعات بر نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی، فصلنامه پژوهشنامه اقتصادی، ۱۶(۶۳)، ۱۱۹-۱۴۶.

۳. کرسول،جان دبیلو(۱۳۹۸). طرح پژوهش:رویکردهای کیفی، کمی و ترکیبی . مترجمان علیرضا کیامنش و مریم دانای توس، تهران: جهاد دانشگاهی (دانشگاه علامه طباطبایی)

۴. کریمی،سجاد، محمدی،احمد،متقی،علی اصغر،عرب صالحی،مهدی(۱۴۰۱). ارزیابی و رتبه نبدی عوامل اقتصادی و مالی موثر بر شفافیت مالیاتی شرکت ها از طریق بکارگیری روش بهترین و بدترین سلسله مراتبی، فصلنامه اقتصاد و بانکداری اسلامی،(۴۰)، ۱۶۳-۱۹۲.

۵. گرایی نژاد، غلامرضا، چپردار، الهه(۱۳۹۱). بررسی عوامل موثر بردرآمدها مالیاتی در ایران، فصلنامه علوم اقتصادی، ۶(۲۰)،۶۹- ۹۲.

۶. مکیان، سید نظام الدین، توکلیان، حسین، نجفی فراشاه، سید محمد صالح(۱۳۹۸). بررسی اثر شوک مالیات های مستقیم بر تولید ناخالص داخلی و تورک در ایران در چارچوب یک مدل تعادل عمومی پویایی تصادفی، فصلنامه اقتصادمالی، ۱۳(۴۹)، ۱-۴۵.

۷. مهاجری، پریسا، طالبلو، رضا، ستاره ای، لیلا(۱۳۹۹). شناسایی عوامل موثر برنسبت مالیات برارزش افزوده به تولید ناخالص داخلی با تاکید برحد آستانه ثبت نام، پژوهشنامه مالیات، ۴۵(۹۳)، ۷-۳۵.

۸. نظری، علیرضا؛ فدایی، ایمان(۱۳۹۲).آسیب شناسی نظام مالیاتی ایران، فصلنامه سیاست های مالی و اقتصادی، ۱(۴)، ۹۵-۱۱۰.

9. Bhalla, N., Kaur, I., & Sharma, R. K. (2022). Examining the Effect of Tax Reform Determinants, Firms' Characteristics and Demographic Factors on the Financial Performance of Small and Micro Enterprises. Sustainability, 14(14), 8270.
10. Fatmawati, K. (2022). Gross Domestic Product: Financing & Investment Activities and State Expenditures. KINERJA: Jurnal Manajemen Organisasi dan Industri, 1(1), 11-18.
11. Fraumeni, B. M. (2022). Gross domestic product: Are other measures needed?. IZA World of Labor. https://doi.org/10.15185/izawol.368.v2

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

12. Hayo, B., & Mierzwa, S. (2022). Legislative tax announcements and GDP: Evidence from the United States, Germany, and the United Kingdom. Economics Letters, 216, 110548.
13. Milosavljević, M., Radovanović, S., & Delibašić, B. (2023). What drives the performance of tax administrations? Evidence from selected european countries. Economic Modelling, 106217.
14. Mu, R., Fentaw, N. M., & Zhang, L. (2022). The Impacts of Value-Added Tax Audit on Tax Revenue Performance: The Mediating Role of Electronics Tax System, Evidence from the Amhara Region, Ethiopia. Sustainability, 14(10), 6105.
15. Murín, M., & Macek, R. (2021). Identifying Growth-Enhancing Tax Reforms in Advanced Countries Using World Tax Index Dataset. In Proceedings of the International Scientific Conference Economic and Social Policy ,pp. 316-325.
16. Nawaz, F.(2010). "Exploring the Relationships between Corruption and Tax Revenue". In: U4 Helpdesk
17. Saptono, P. B., & Mahmud, G. (2022).Institutional environment and tax performance: empirical evidence from developing economies. Public Sector Economics, 46(2), 207-237.
18. Savitska, S., Pravdiuk, M., Dolzhenko, I., Banera, N., & Samchyk, M. (2022). Tax systems of Ukraine and EU countries during the COVID-19 pandemic: current status and prospects. Independent Journal of Management & Production, 13(3), 145-160.
19. Schechtl, M. (2023). The taxation of families: How gendered (de) familialization tax policies modify horizontal income inequality. Journal of Social Policy, 52(1), 63-84
20. World Bank, (2021). "World Development Indicators". Washington D.C: World Bank

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]

[Downloaded from mieaoi.ir on 2026-11-25]